

Nr 72.

Av herr **Spångberg m. fl.**, *angående mandatfördelningen vid val till riksdagens andra kammare.*

Grunderna för mandatfördelning vid val till riksdagens andra kammare är mycket otillfredsställande. Ofta gynnas ett parti under det ett annat missgynnas.

I regel bli de större partierna gynnade på de mindre partiernas bekostnad. I hur hög grad detta kan ske framgår därav att vid senaste valet behövde ett parti endast 9.755 röster för varje mandat under det att ett annat parti behövde 37.122 röster för varje mandat.

Hur detta lotteri kan verka framgår tydligt av den nuvarande sammansättningen i andra kammaren, där de borgerliga partierna har majoritet trots att majoriteten av valmännen röstat med arbetarpartierna. Valproceduren får härigenom något av lotteri över sig. Vid flera tillfällen har dessa otillfredsställande förhållanden påtalats i riksdagen och motioner har väckts i syfte att åstadkomma en sådan mandatfördelning att varje parti erhöle det antal mandat som de i valet avgivna rösterna proportionellt berättigade det till.

I och med 1935 års riksdags beslut om s. k. patenträtt till vissa partibeteckningar föreligger ytterligare ett starkt skäl för här åsyftade ändring i fråga om mandatfördelningen. Partier har alltjämt rätt till samverkan vid val genom gemensam kartellbeteckning. Däremot kan partier utestänga andra från rätten att använda sålunda anmäld kartellbeteckning. Det är tydligt att ett parti på detta sätt kan tänkas komma att utöva påtryckning på andra partier liksom vissa partiers samverkan och isolering av andra partier kan åstadkomma resultat som ej av något parti kan vara eftersträvansvärt. Genom en ändring i fråga om sättet för mandatfördelningen i här åsyftad riktning komme visserligen rätten till teknisk samverkan vid val att behållas, men denna samverkan skulle i stort sett överflödiggöras emedan partierna i stort sett alltid erhålla det mandat deras röststyrka berättigade dem till.

Beträffande utformningen av bestämmelserna finns olika förslag att välja på i såväl utredningar som motioner. Det torde dock vara lämpligt att regeringen låter utarbeta och för riksdagen framlägga förslag i frågan.

Vi få med hänvisning till vad ovan anförts hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till regeringen anhålla,
att regeringen måtte låta verkställa utredning i syfte

att vid val till riksdagens andra kammare tillförsäkra de olika partierna mandat i förhållande till deras sammanlagda rösttal samt för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i härför gällande författningar.

Stockholm den 15 januari 1936.

Aug. Spångberg.

Viktor Herou.

Verner Karlsson.

Torsten Henrikson.

Albin Ström.

K. Kilbom.

Arv. Olsson.

Nils Flyg.